

nesídlili, a skupinu kněží, farářů spíše chudších kostelů, kteří vystřídali několik far v úzkém regionu. Na klášterních farách tak lze sledovat větší fluktuaci kněží.

Ve třetí kapitole se autor zamýšlí nad motivací patronů k církevním obdarování, nejdříve se věnuje problematice zajištění remedio animae, memorii a kultu předků zejména v klášterech ve Žďáru a Pohledu, kde lze hledat rodové hrobky. Dále zdůrazňuje roli kostela v Přibyslavi, který byl na panství pánů z Ronova nejbohatší a byl také obdařen největším počtem oltářnických beneficí, i roli kaple na hradě Ronově, jejíž kaplan měl možnost zvláště blízkého vztahu k patronům kaple. Upozorňuje i na význam kostelů na panství jako místa paměti farářů a klientů panského rodu, o ní se však dochovalo jen nepatrné množství pramenů.

Kniha dále obsahuje závěr a tabulku doložených kněží v patronátních kostelech pánů z Ronova a Přibyslavi, seznamy zkratk, pramenů, literatury a internetových zdrojů, rejstřík a anglické shrnutí. Užitečnou přílohou je do desek knihy vlepený ro-dokmen pánů z Ronova a Přibyslavi.

Prameny církevní povahy vztahující se k pánům z Ronova a Přibyslavi tvoří bezesporu velmi zajímavý soubor údajů. Zatímco ke kostelům na české části jejich panství máme k dispozici údaje o donacích klášterům či výši papežských desátků, knihy církevní správy pražského arcibiskupství obsahující mimo jiné i údaj o založení kostela v Pravnově nebo fundaci hradní kaple na hradě Ronově, o kostelech na jejich moravských panstvích se dozvídáme z těchto pramenů většinou jen ojediněle, například v případě směn českých a moravských obročí či z údajů o domě letovického faráře v Brně z brněnských městských knih. Zmíněný soubor údajů je tedy bezesporu zajímavým materiálem, problematickým se však jeví zvolený komparační materiál, na jedné straně páni z Rychnova s poměrně malým počtem kostelních patronátů a slabou pramennou základnou, na druhé klášterní panství, byť ve stejném regionu. Vhodnějším materiálem pro komparaci by byl bezesporu některý z českých panských rodů. Přesto kniha představuje zajímavý příspěvek k možnosti využití pramenů církevní správy a sondu umožňující případné komparace při studiu at již vztahu církve a jiných panských rodů, či předhusitského kléru v jiných oblastech.

Stanislav Vohryzek

Jaroslav ČECHURA – Veronika STACHUROVÁ KUCROVÁ – Zuzana VLASÁKOVÁ, Smiřičtí. Krátké dějiny úspěšného rodu, Praha, Nakladatelství Lidové noviny, 2018, 474 s., ISBN 978-80-7422-646-5

Monografické zpracování dějin šlechtických rodů patří v současné době mezi atraktivní témata jak mezi historiky, tak mezi jejich čtenáři. Jedním z rodů, které se dočkaly své moderní monografie, jsou i Smiřičtí ze Smiřic. Práce vyšla jako 16. svazek ediční řady „Šlechtické rody Čech, Moravy a Slezska“ v Nakladatelství Lidové noviny. Monografie sestávající z 15 kapitol je dílem trojice zkušených historiků — kapitoly o Smiřických ve středověku a o jejich hospodaření v raném novověku sepsal Jaroslav Čechura, pasáže o novověkých Smiřických zpracovala Zuzana Vlasáková a na konkrétní panství v držbě Smiřických se soustředila Veronika Stachurová Kucrová.

Smiřičtí náleží společně s Vřesovci mezi ty příslušníky rytířského stavu utrakvistického vyznání z období husitských válek, kteří z tohoto období vyšli s nejméně výraznějšími zisky. Postava otce-zakladatele rodové moci Jana Smiřického byla v roce 2012 monograficky zpracována J. J. Juklem a logicky se tak nabízí otázka, jakým způsobem se J. Čechura s touto prací vyrovnal. Přestože se Čechura lépe orientuje v pramenech pozdního středověku, v nichž se lze s Janem Smiřickým setkat, mnohdy svůj výklad opírá o práci Juklova, a to i v případech, kdy s ním polemizuje či jej vyvrací, aniž by své názory podepřel citací jakéhokoliv pramene. Přestože tedy Čechura bádání o Janu Smiřickém posouvá, ne vždy jsou jeho závěry ověřitelné.

Přínosnější jsou tedy kapitoly o Janových potomcích (částečně navazující na Šimákovu *Knihu o House*) do sklonku středověku, opírající se převážně o edičně vydané prameny a opisy písemností v Paprockého *Diadochu*. V nich Čechura sleduje pokusy o udržení a rozšíření rodinného dědictví, následované povýšením Jindřicha Smiřického do panského stavu. Počátky hospodářského rozmachu a výraznějšího rozšiřování rodových majetků Smiřických nachází Čechura již u Jindřichova syna Zikmunda. Osudy příslušníků následujících generací rodu (až do jeho vymření) jsou pojaty poměrně stručně, stejně jako přehled panství Smiřických. Zbytek knihy zabírají kapitoly, které mají charakter případových studií zaměřených na rozličné aspekty života Smiřických — jednotlivců i celého rodu. Mezi těmito kapitolami lze za zvláště přínosnou považovat kapitolu o finančních aktivitách Smiřických, v níž Čechura navazuje na své dřívější výzkumy a interpretuje prameny účetní povahy, z nichž vysvětluje, jak se ze Smiřických prostřednictvím kumulace držby panství a podnikatelských aktivit stal jeden z nejbohatších rodů své doby. V závěru monografie není opomenut ani „druhý život“ Smiřických.

Celkově lze tvrdit, že práce má spíše charakter syntézy navazující na dřívější výzkumy autorů, především pak prvního z nich. Mnohé z nastíněných témat bude určitě v budoucnu možné doplnit a výrazně rozšířit (což se týká například možností poznání hospodaření Smiřických na panstvích Škvorec či Uhříněves). Kniha je tak především shrnutím aktuálního poznání Smiřických a současně dobrým odrazovým můstkem pro další možné bádání.

Jan Boukal

Václav BŮŽEK, *Smrt a pohřby Ferdinanda I. a jeho synů. Reprezentace katolické víry, politické moci a dynastické paměti Habsburků*, Praha, Nakladatelství Lidové noviny, 2020, 418 s., ISBN 978-80-7422-693-9

Ačkoliv smrt na jedné straně vzbuzuje negativní asociace a pocity, leckdy i odpor, bývá na druhé straně záležitostí, která lidi vábí a zajímá. Svě místo si problematika smrti závěrem 20. století našla i v české historiografii,¹ jelikož její potenciál vystihnout různé aspekty života společnosti na pozadí smutných a tragických záležitostí

¹ Tomáš KNOZ, *Výběrová bibliografie k dějinám smrti na území českých zemí*, Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. Řada historická (C) 51, 2002, č. 49, s. 305–320.